

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRACȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 An . . . Lei 300
Pentru 6 luni . . . Lei 150

Romani

Politica papală și serbarea catolică din Arad

Nu este, credem, un popor mai larg în toleranța sa și mai generos în ospitalitatea sa, decât tocmai poporul român.

Lucrul acesta se adeverește prea din plin, și mai ales de data aceasta, când, de peste o lună de zile, prin Ardealul românesc colindă — în lung și 'n lat, secondat de atențiile tuturor autorităților românești, nunțul papal, Exc. Sa Andrea Cassulo, care și-a făcut apariția și în Arad.

Sub vraja — dacă nu mai precis și just: sugestia — acestei colindări, cetățenii noștri catolici de toate riturile și în primul loc unieții români, tresaltă de încântare; iar restul concetățenilor țării — mai ales de din coaci de Carpați, unde asemenea colindări nu aveau loc nici chiar în statul ungar, „catolic” după religia sa dominantă pe vremuri — se întreabă nedumeriți: Ce rosturi au aceste neobișnuite alergări, dela un colț la altul al Ardealului?

Tot așa ne întrebăm și noi, și încă cu legitime și tari temeieri, pentru că e știut, că nici unul din reprezentanții diplomați, acreditați pe lângă guvernele României — după cum pe lângă nici un guvern din toate celelalte State — nu iau asemenea atitudini, ci se restrâng să stea în contact direct numai cu guvernele respective și cel mult cu concetățenii lor trăitori în țara respectivă. Numai trimișii papali iau contact și exercită o formală jurisdicție, nemijlocit, în raport cu episcopii și alți clerici, ca și cu înșiși cetățenii statului respectiv, cari mărturisesc credința catolică.

Mărturisim că, cel puțin pe noi, nu ne surprinde aceasta atitudine, oricât o aflăm a nu fi la locul ei, din punctul de vedere al intereselor Bisericii ortodoxe, ca Biserică dominantă în Statul Român, ca și din punctul de vedere al suveranității noastre politice-naționale de Stat.

Nu ne surprinde de loc, pentru că marile prefaceri politice, intervenite deodată cu lichidarea războiului mondial și cu creierea de frontiere politice nouă, între altele, pe ruinele împărăției catolice a Habsburgilor, i-a găsit pe frunțașii vieții politice românești cu desăvârșire desorientați în fața problemei bisericăști-religioase, ce se derivă din noile stări de lucruri. Ei nu au avut nici studiile și nici înțelegerea și nici măcar pătrunderea firească, de a vedea că, deodată cu încheierea păcii universale, ce chema la viață noile state naționale din centrul Europei, *există un multiseclar și mare litigiu politic-bisericășc, care avea să facă și el un pas înainte: politica de cucerire papală în Orient.*

Ofensiva aceasta a Papismului fu incredințată, la sfârșitul veacului XVII, Habsburgilor, cari s'au achitat de misiune, sfărâmând unitatea religioasă și sufletească a Rutenilor și Românilor din imperiul lor. Iar după detronarea acestora, ce era mai firesc decât ca Papismul să se substituie pe sine în rol direct, după încheierea păcii mondiale. Și — de România-mare fiind vorba — Papalitatea a realizat, la noi și împotriva noastră, un neașteptat triumf, extrem de ușor.

În fosta Ungaria, oricât de catolică era ea, Papalitatea s'a isbit mereu de Legislația ungară, mai ales dela Codicele Tripartit al lui Werböczy (1514) încoaci, care nu admitea Papei nici un drept de amestec în treburile Bisericii catolice ungare¹⁾. Ba, dreptul de cenzură al regelui ungar, cu titlul de „placet” regal, dănuia până în veacul XIX, la adresa dispozițiilor venite în orice fel de formă dela Roma, întrucât ele deveniau executorii numai aplicându-li-se regalul „placet”.

Acum însă, că Roma arevocat din mână

¹⁾ Dr. Gh. Ciuhandu: Patronatul eclesiastic ungar și Drepturile Statului Român, pag. 28 - 38.

Habsburgilor detronați misionarismul de catolicizarea Orientului și și-a revindecat să acționeze direct, și constatând o desăvârșită ignoranță și lipsă de interes la noi pentru problema aceasta, a și grăbit să-și instaleze, la București, în 1920, o Nunțiatură, trimițându-și acolo un reprezentant diplomatic, înainte de ce s'ar fi îndeplinit toate uzanțele diplomatice consacrate. Nunții dela București aveau să fie acolo, pururea la îndemâna scopurilor politice papale și'n coasta guvernelor românești neorientate în materie de acest fel, și să pregătească marea tranziție, de fapt mai întâi, apoi și de drept public: trecerea drepturilor bisericești ale regalității ungare asupra Papei, și a centraliza toate firele politice catolice din România¹⁾ pentruca, în cele din urmă, să ne trezim cu un concordat cu Vaticanul, salvând toate interesele catolice, umilind totodată Biserica și Legislația Țării.

După concordatul forțat în acest chip, ne veni Legea Cultelor, ca o acomodare — în loc de a fi invers — a ei la concordat, cași când „catolicii“ nu ar fi cetățeni ai Statului Român. Și concordatul s'a pus în lucrare și se menține, pentru a apăra interesele minorității catolice, înainte de ce acel concordat ar fi fost măcar ratificat — cum și astăzi este neratificat — de Parlamentul României!

Și astfel, avem — ca o consecință actuală și dureroasă pentru prestigiul suveranității de Stat român și jignitoare pentru Biserica dominantă a Țării — colindările știute ale nunțiului papal din București, așa cași când Exc. Sa ar umbla printr'o colonie necivilizată, și nu într'un Stat de drept și național, cu conștiință și senzibilități religioase și politice de o potrivă...

Iată, așa se înfățișează consecința lipsei de înțelegere și de prevederi din punctul de vedere al politicii religioase de Stat.

Noi, cunoscând istoria, scopurile și atitudinile Romei papale, am prevăzut încă acum nouă-zece ani, aceste consecințe și cu o deplină logică a faptelor istorice am fixat încă atunci întrebarea: *Dacă catolicii noștri*, cu chestiunile lor de cult și de avere bisericească, *mai sunt cetățeni ai României și supuși Legislativei române? dacă nu cumva ei formează, în România, un supra-Stat, iar Papa un supra-Rege al României?*²⁾

*Și mai întrebăm și aceea, dacă centrul de putere și de prestigiu al Statului Român, cât îi privește pe catolicii din România, residă la București ori la Roma?*³⁾

Firește, aceste întrebări, astfel formulate, aveau la temelia lor nu numai studii personale și experiențe vădite, ci și un cuvânt autoritar cu puternic temei, din condeiul D-lui prof. N. Iorga, care încă acum cincisprezece ani, avea — în fața gestului nunțiului papal d'atunci, care oprise pe episcopii uniești de a participa la Incoronarea Regelui Ferdinand în »Biserica încoronării«, ca și în fața unor tineri români uniești, energumeni catolicizanți — această dreptă caracterizare¹⁾, că *Papa e totuși străinul*; care în îndepărtata lui Roma internațională și deloc latină... e supus la influențe... *El poruncește episcopilor noștri*²⁾ și cum? *li apropie de ai dușmanilor noștri și-i depărtează de momente naționale*, în care toți una trebuie să fim; *dar le îngăduie să calce la serviciu ungurești, în sinagoge*, ca mai deunăzi, *precum permite nunțiului Marmaggi să stea la Constantinopolul Turcilor lângă noul Calif, în momentul rugăciunilor de intronare...*³⁾

Soborul de episcopi „catolici“ — un nunțiu italian, un unieș român și doi episcopi r.-catolici cu nume germane și cu sentimente, poate, de altă natură — ilustrează admirabil nu numai internaționalismul papal și tendința antiromânească a politicii catolice din acest prilej. Mai ales, dacă avem în vedere că, sub raportul numeric, unieșii români, în acest județ și oraș, dau cel mult 5—6% ale populației și sunt covârșiți, în mod zdrobitor, — în raport cu ceilalți „catolici“ din oraș și județ — de maghiari și de germani.

Și atunci, evident: marea demonstrație „catolică“ dela aceasta frontieră — demonstrație, care a stârnit și unele resentimente la catolicii veritabili de rit latin (maghiari și germani) față de uniești — în cele din urmă a servit, *nu pentru a sublinia latinitatea Românilor* (cum spun unieșii), *ci pentru a îmbărbăta pe catolicii veritabili* în aspirațiile lor politice, figurând unieșii noștri, dăbia ca un factor, mai mult sau mai puțin inconștient, în slujba triumfului final al „catolicismului“ brodat aici pe fond politic unguresc.

Ceeace, firește, în limba noastră și după convingerile noastre se tâlcuește: *triumful revizionismului maghiar la această frontieră!*

Excelența Sa nunțul papal și-a putut servi bine, în acest înțeles, pe stăpânul său. Dar vina nu e a Sa, că știe profita de ignoranța și indolența românească, cărora i se poate atribui

¹⁾ O. c. 132—134.

²⁾ O. c. pag. 170.

³⁾ O. c. pag. 172.

¹⁾ Ziarul „Neamul Românesc“, No. 277. din 7 dec. 1922, sub titlul „De vorbă cu un tânăr unit“

²⁾ Adică celor uniești!

³⁾ Dr. Gh. Ciuhandu: o. c. pag. 178.

absența unei politici de Stat, categorice, în spirit românesc și că, în biserica unietă din Arad, au asistat și simandicoase persoane eclesiastice ortodoxe, îngenunchiate și ele (?) pentru a primi, dela nunțiul, binecuvântare papală.

Nu e vina Excelenței Sale, ci a prostiei noastre românești! Și mai mult este vina acelor energumeni, picași în mreșile papale, cari își slugesc stăpânul sufleteșc chiar și împotriva poruncei sângelui românesc, care — cred ei — mai contează ceva în vinele lor. Și va fi și mai mare vina noastră, dacă, după asemenea poftineli, politice și sufletești, vom tolera și pentru mai departe asemenea atitudini vinovate și subverziuni îndrăznețe față de interesul de existență al Statului și Neamului nostru. Căci, în definitiv, noi pe aceste ni ie temem, mai

mult decât că doar Ortodoxia noastră ar putea fi, vr'o odată, înlocuită cu o atârnare de Roma papală.

• Unieștii noștri să renunțe la această iluzie! Odată și pentru totdeauna! Și să-și pună ce-nușe pe cap, pentru câtă desbinare și stricăciune au pricinuit acestui neam, în trecut.

Și să nu creadă, că ei, astăzi și pe viitor, vor putea figura în conturile Papismului, ca factor decisiv de catolicizarea Românilor, ci numai ca — ceeace sunt în realitate — o negație vie a sufletului românesc totalitar și ca o boală locală pe corpul națiunii române, căreia, acum după înfiriparea unității sale politice, i-ar fi vremea să-și lecuiască și ranele duhovnicești, întâi de toate pe cele pricinuite de Catholicism, prin desbinarea religioasă a Românilor.

Pe marginea unei „cronici“ : „Oastea...“

Presviter B.

În Cronica nr. 7 din „Biserica și Școala“ e. c., Cucernicii Preoți sunt înștiințați a sta cu și mai multă grijă și râvnă în fruntea Oastei Domnului. În această înștiințare se cuprinde — deocamdată — cel mai de seamă postulat, și — prin urmare — și cea mai importantă preocupare a Clerului nostru, sub a căruia răspundere în fața lui Dumnezeu stă Oastea Domnului. Și într'adevăr, ea este un permanent motiv de îngrijorare pentru Sfânta Biserică ortodoxă dela noi. Căci — să privim lucrurile sub aspectul lor real — precum printr'un Ostaș poți avea :

o dovadă vie că, pentru a duce o viață evlavioasă și morală, nu-i neapărat de lipsă să te desparți de Biserică Strămoșilor tăi. Ba, dimpotrivă, o viață creștinească adevărată și roditoare a mântuirii numai în Trupul lui Hristos poate exista ;

un apărător laic, — socotit de contrari ca desinteresat, deci cu mai multă crezare — al Invățăturii ortodoxe ;

un organ de legătură între preot și masse, un pod de reînțoarcere a oilor pierdute la Vechiul Staul, un ajutor al preotului întru propovăduirea Ortodoxiei mai ales prin fapte ;

tot așa într'un Ostaș poți avea, prin neglijență, un sectar în perspectivă. Nu sunt sectofob, dar cunosc slăbiciunile omenești și am înaintea ochilor cazuri concrete de desolidarizare față de Biserică, pornite din Oastea Domnului, pentru neînsemnate neplăceri personale. Să nu uităm, că Oastea Domnului poate fi pentru mulți o școală de ambiție și trufie. Cunoaștem doar, în această privință un caz tipic, care poate deslănța o avalanșă de cazuri la fel. O bună parte dintre Ostași se simte legată foarte de acea persoană, fără să fină seamă că noi nu suntem nici ai lui Pave', nici ai lui Apolo, nici ai lui Chifa, ci ai lui Hristos și ai Bisericii Sale. Iar manifestările de nuanță sectaristă : evlavie ostentativ afișată, disprețul față de distracții și petreceri cât de cuviincioase ar fi, cântarea Imnurilor de proveniență dubioasă... toate acestea pot situa, pe căi lăturalnice, o societate cu cele mai bune intenții, dacă nu i îndeajuns de bine

supravegheată. S'a spus că Oastea este sabie cu două tăișuri.

Deci, o mai intensivă muncă în cadrul Oastei Domnului și o cât mai mare grijă, ca întrunirile ei să-și păstreze caracterul ortodox neștirbit. Iată, ce se pretinde preoției :

a) Să lege această organizație cât mai mult de Ierarhie, și s'o încadreze deplin în ființa Bisericii noastre. Principiul de autoritate să se impună cu toată greutatea. Nimic fără preot. Dacă pastorii protestanți, ca simpli reprezentanți ai credincioșilor, pot avea inițiativa exclusivă și pot fi înaintestăfători în orice manifestație religioasă la ei, — cu atât mai mult Preoțimea noastră, Instituție de origine divină, are dreptul și datoria de a trona pe scaunul, ce i se cuvine, și a spune răspicat cuvântul Apostolului: „Că vă râvnesc pre voi cu râvnă a lui Dumnezeu; că v'am logodit unui bărbat, fecioară curată să vă pun înaintea lui Hristos“ (II Cor 11, 2)

b) La acest scop servește cu succes citirea și talmăcirea unor părți anume alese din Sf. Scriptură despre unitatea Bisericii singure mântuitoare despre sfințenia Preoției și, în genere, toate locurile în care este înfierată trufia, invidia, desbinările. Talmăcirile se vor face de preot. Liberul examen al Bibliei pierde pe cei neînvățați și neîntăriți (II Pet. 3, 16). De aceea — grăind prin asemănări — voiu da Ostașului Sf. Scriptură în mâni, dar i-o voiu frunzări și fălcui eu, până ce se va tipări Sf. Scriptură cu comentariu la text în spirit ortodox.

c) În ce privește predică în cadrul Oastei, preotul trebuie să păstreze exclusiv cuvântul și, alături de a sa predică, să caute a ajunge acolo, printr'o critică temeinică, serioasă, a celorlalte cuvântări rostite tot aci de către elementul laic, care, deși n'ar avea îndreptățire, totuși a fost lăsat a cuvânta, sau deocamdată trebuie a fi lăsat. Printr'o îndreptare necontentită, făcută cu duhul blândeții, elementul laic va renunța, cu timpul, la o „prerogativă“ ce n'o are și nici nu-i pregătit s'o susție eficient ;

d) Cântările să fie întrefesute — să nu zic în-

locuite — cu cele ale Sf. noastre Biserici. „Da ce să se cânte la Oastea Domnului alte cântări decât cele din biserică, și unele pe melodii chiar lumesti”) — zicea un coleg mai vârstnic — când sunt atâtea privesne, irmoase, tropare frumoase în imnologia tradițională a Bisericii?!” Se poate admite ca noi, cu un tezaur minunat de cântări, să ajungem a cânta Imne din Noua harfă a Sionului, din Imnurile zorilor Mileniului sau altă colecție sectară, din care au fost copiate de Ostași în caete? Deci se vor introduce cântările tradiționale ortodoxe, într-o nouă carte de Imnuri ostășești, care ar trebui să apară.

e) În sfârșit, toate mijloacele amintite să se înmănuncheze într'un singur fel final: *să imprimăm în inima „Oastei” caracterul de școală duminicală* strâns legată de Biserica Ortodoxă și de Cielul El.

De bună seamă, că ar fi încă multe de spus pentru lămurirea chestiunii de față... însă prin condeie mai adânc înțelegătoare a prezentului și cu mai multă experiență.

„Pentru cei robiți...”

Firul conferințelor pentru reclassarea morală a celor închși în temnița Aradului, întrerupt pentru câteva săptămâni, acum s'a reluat iarăși. Societatea de patronaj, influențată, în acest an, după prevederile noului Cod Penal, având ca președinte pe dl. R. Orezeanu, prim președinte al Tribunalului Arad, după ce, de Sf. Paști, a distribuit îmbrăcăminte și încălțăminte la la mai mulți deținuți, trimite acum, în fiecare Duminică, câte un conferențiar, ca să aducă celor robiți cuvinte de mângăiere și îmbărbătare, tratând diferite subiecte.

Astfel, în 6 Iunie a. c., a conferențiat dl. Inginer R. Cărpinișan, directorul liceului Industrial din Arad.

După terminarea Sf. Liturghii, oficiată de duhovnicul închisorii Dr. Șiclovan prof. de teol., toți deținuții au fost adunați pe coridorul închisorii de către personalul de serviciu. Dl. administrator P. Bozgan l-a prezentat pe dl. Conferențiar și l-a sfătuit pe deținuți să asculte cu atențiune și să primească cu dragoste învățătura ce li se va da. Duhovnicul a rostit rugăciunile începătoare, după cari deținuții au cântat Priceasna: „Nădejdea mea e numai la Tine Doamne...” A urmat apoi conferința. Dl. Ing. Cărpinișan a vorbit întâi în limba română, apoi în l. maghiară, arătând în culori frumoase și atrăgătoare scopul măreț și importanța ce o are Societatea de patronaj. În partea a doua a tratat despre folosul și importanța muncii, sublinind că munca trebuie apreciată, fiindcă tot omul care muncește e mai sănătos, mai ferit de ispite și păcate, mai mulțumit întru toate și nu ajunge așa repede în temniță ca leueșul, care crede că se poate trăi și fără muncă. Cine lubesce munca așă de lucru oriunde și e cinstit de oameni.

*) De fapt am aflat în cartea II de cântări ale Oastei, la pag. 42, melodia „Barcarolei” din Opera „Oberon” de C. M. von Weber.

Soc. de patronaj se va îngriji ca deținuții cari cunosc anumite meserii să poată lucra și în temniță, iar după ispășirea pedepsei să poată căpăta de lucru.

După terminarea conferinței, la care a asistat și dl. Procuror Blănaru, făcând o plăcută impresie, deținuții au executat câteva cântări bisericesti, trecând apoi fiecare în celula sa.

În 13 Iunie a. c. a conferențiat Dr. Sever Ispravnic junior, avocat în Arad, despre „Evoluția pedepsei”. Dsa a arătat întâi șubrezenia comunismului ca idee și ca aplicație, dovedindu-și afirmațiunile cu groaznicile și permanentele măceluri din Rusia sovietică. Apoi a înfățișat evoluția pedepsei sublinind, forma superioară influențată de creștinism, care nu vrea moartea păcătosului și care a făcut ca pedeapsa să fie considerată ca mijloc de îndreptare a delinventului.

Și de data aceasta, înainte de începere și după terminarea conferinței, deținuții au cântat câteva cântări bisericesti.

(—)

Spicuri — cu tâlc.

Reflexii și comunicări creștine

De: Prof. Constantin Rudneanu

Dumnezeu există. Ordinea care domnește în natură ni-o confirmă. Sunt mulți acela, cari vor să-l dărâme, ei aduc argumente cu carul. El însă uită, că din argumentele lor șubrede nu reiese nimic. Materialiștilor sau mai bine zis pseudo-științificilor le răspunde *Hun*, când afirmă, că: „Existența lui Dumnezeu este un adevăr matematic și, ultimul cuvânt al științei moderne”.

Creațiunea însăși nu-l altceva, decât un argument pentru existența Lui. În afară de materie avem forță nematerială, pe care creștini o numesc: *Spirit*. Ea este Forța inteligentă, care clădește și produce minunea. Ea este în afară de univers și în afară de cele trei elemente primordiale: materia, spațiul și timpul.

Spiritul este pur și nematerial, *Infinit* independent de spațiu, fiindcă-l *etern*. Această forță vie se numește Dumnezeu.

În cugetarea zilnică ne întâlnim cu cele două concepții: una, care militază pentru Creștinism; cealaltă, opusă, caută distrugerea lui. Se pare că reîncepem vremurile dela începutul Creștinismului. Soluțiile de viață, cele mai bune, le găsim în doctrina creștină. Ea este o concepție vie, ea ține locul cel dlatat în gândirea umană.

Într'o țară îndepărtată se duce un război de exterminare a tot ce-l sfânt. Nebunii distrug *bisericele*, acele minunate case de rugăciune, unde omul își primește toate speranțele — profanatorii nu văd altceva decât materia inertă, ei au uitat senzul adevărat și religios al lucrurilor sfinte, au uitat caracterele cele mai de seamă ale artei creștine, simboalele adevărate ale religiei creștine. Spiritul a fost întunecat de ochii materialii. Imaginile sfinte pentru ei, nu sunt lucrurile misterioase ale vieții invizibile, iar progresul științific

și întrebuințează pentru distrugerea civilizațiunii, căci fără ideea de Dumnezeu, ce civilizație mai poate fi?

Pentru înțelegerea marilor probleme creștine sunt necesare: *tăcerea, meditația și curățenia*: toate sunt condițiuni sine qua non ale vieții creștine. Ele ne dau acea atmosferă de sănătate, în care se dezvoltă, încet dar sigur, roadele abnegației și ale sincerității.

La Fontaine spunea: „Un spirit trăește în noi, fi el pune în mișcare toate rezorturile noastre”. El acționează în toate domeniile vieții noastre.

Cercetătorii arheologiei și etnografiei pe baza unor studii serioase arată religiozitatea omului din trecut și mai ales urmele atât de îndepărtate ale monoteismului. Faptul acesta, deosebit de îmbucurător, ne face să ne gândim la teoriile false ale politeismului primordial.

Un gânditor francez spunea, „că arta pentru artă, sau arta pentru mulțime e absurdă. Artă pentru preamărirea lui Dumnezeu e sublimă”.

T. G. Masaryk fostul președinte al Cehoslovaciei, vorbind într'un studiu al său despre „Revoluția bolșevică din Rusia” și mai ales despre polemica dintre Lenin și Kautsky, spunea categoric: „Stau pe partea lui Kautsky, nu din spaime, ci din convingere și din cunoașterea situațiunii Rusiei în Europa; și afirm cu conștiința curată, după o gândire lungă și sinceră, că bolșevicii se înșeală fatal. Mai întâi: ei nu înțeleg, că progresul neamurilor europene și al moralei acestora respinge silnicia și deci războaiele și revoluțiunile agresive...” Azi, mai mult ca ori când, aceste cuvinte ne arată *morala bolșevicilor*...

Dr. prof. N. Iorga, în Revista Cursurilor și a Conferințelor Nr. 7 Sept. 1936 în „Figuri reprezentative din Istoria universală: Spania: D'Aranda, la pag. 6. spune, cu privire la comunismul din Spania, următoarele: „Comuniștii ard bisericile, distrugând și opere de artă în care este cuprinsă conștiința veacurilor; e o acțiune de sălbateci africani. Dar această ardere a monumentelor se datorește în parte amintirii teribile a secolelor întregi, în care toată cugetarea era supravegheată, înfrântă și împiedecată de cler...”

Este justă observația d-lui prof. N. Iorga. Aceia cari cunosc istoria Spaniei, știu rolul ce l-a jucat inchiziția și atâtea metode de extraordinară sălbătăcie, întrebuințate atât de biserica din Spania, cât și de guvernanții Spaniei de pe vremuri,

În Revue Historique (Oct.—Decemb. 1936) D-l N. Iorga, în „L'homme byzantin” (Omul bizantin), vorbind despre sinteza bizantină, spune, că ea a avut la bază patru idei conducătoare: „Ideea romană, religia ortodoxă, influența orientală alături de helenism”.

Intr'adevăr soarele răsare în Orient. Din Orient ne vine întreaga lumină religioasă, așa după cum ne spune și filozoful creștin rus Nicolae Berdiaev.

Despre ce să predicăm?

Dumineca a doua după Rusalii (4 Iulie) avem Evanghelia despre chemarea celor dintâi patru Apos-

toli. (Matei 4, 18-22). „Veniți după mine” le-a zis Mântuitorul și ei îndată i-au urmat. Petru și Andrei îndată au lăsat mrejele, Iacob și Ioan îndată au lăsat corabia și pe tatăl lor și au mers după Hristos Domnul. Așa au mers și ceilalți Apostoli: Matei a lăsat vama și a plecat îndată (Matei 9, 9). Pavel n'a mai trebuit: de ce și pentru ce nu mai vede, ci: „Doamne ce vrei să fac” înțelegând prin aceasta că e gata să facă totul ce i-ar porunci Domnul.

Așa trebuie să urmăm lui Hristos: *îndată*, fără socoteală, fără târguială. Copilul care ar întreba pe maica sa sau pe tatăl său: ce mi dai ca să te iubesc și ca să te cinstesc, n'are nici iubire, nici cinste față de părinți. Omul care se târguiește cu Hristos, nu e vrednic să fie a lui Hristos. (Matei 8, 21-22). Cel ce vrea să scoată un folos pământesc din credința lui, nu are credință, căci iată, și-a vândut-o. Cine se târguiește să-și schimbe legea e ca Iuda, care a vândut pe Domnul.

Hristos Mântuitorul ne chiamă și azi prin glasul Evangheliei, prin stânta Sa Biserică. Cine se focmește vinde fără să dobândească decât osândă. Să-i urmăm fără șovăire, fără târguială, să-i urmăm, ca Apostolii: *îndată*.

Dumineca a treia după Rusalii, (la 11 Iunie) avem Evanghelia (Matei 6 22-33) despre adevărata comoară, despre neputința de a fi la doi stăpâni în sujba și despre neîntemeiatele griji. Strânsa legătură cu spontana, îndata urmare a lui Hristos, este învederată. (Să facem legătura cu cele din Dumineca a doua după Rusalii). Multe feluri de vieți am putea satori la om. Mântuitorul pune aci față în față două: 1. pe omul căruia i se pare că singur poate să cuprindă să aibă totul și 2. pe omul care trăind pe pământ își îndreaptă privirea spre cer.

Noi căutăm fericirea. Ea este un bun. Dacă însă tu vezi fericirea numai în cele de jos, ochiul tău este stricat și lumina care ți se pare că ar fi în tine, e întuneric. Vechii păgâni își făceau viței de aur și li se închinau. Cei de azi prefac aurul în bani și așa i se închină uitând pe Dumnezeu. Nu poți sluji la doi stăpâni. În Vechiul Testament închinarea la idoli se numia desfrâu. Precum ești legat de soția legitimă, așa ești legat de Dumnezeu. Legăturile străine se numesc desfrânări.

Da, știm că trebuie să muncim, că „cel ce nu lucrează, nici să nu mănânce”, știm că și în raiu cei dintâi oameni au fost puși să lucreze și nu să mănânce, știm că unul din cele mai grele cuvinte ale lui Hristos Domnul este: slugă leneșe. Știm că trebuie să muncim, dar ce ar face sămânța sămânțată de tine dacă mila lui Dumnezeu nu ar rândui ploii și soare la vreme? Dacă buruienile și păsările sunt îngrijite, cum nu vei fi tu, omule, când ție ți s'a zis să stăpânești pământul? Stăpânește-l, dar să nu pierzi cerul. Întărește-ți trupul prin mâncări bune, prin aer curat, prin spălare, prin muncă, dar griji să nu-ți slăbănogescă sufletul. Câștigă averi, dar fii tu stăpân și nu lăsa ca averea să te stăpânească pe tine. Fii harnic, dar nu uita, că harul și darul sunt dela Dumnezeu.

Dumineca a patra după Rusalii (la 18 Iulie) Biserica face educația cea mai bună. Iată Evangheliile celor două Dumineci de mai înainte. Faceți legătură cu cea din aceasta. (Matei 8, 6-14). E despre tămăduirea slugii unui sutaș din armata romană. Decât minunea e mai minunat cuvântul sutașului. Lucrul de că-

petenie sunt cuvintele Mântuitorului, prilejuate de vorba sutașului. Ca la Apostoli, vedem credința fără târguială. El n'a venit să ispitească, nici să ceară minuni fără noimă. A venit cu umilință: nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu. A venit cu o credință luminată: Că Hristos este Domn în cer și pe pământ, Stăpânul tuturor. Poruncește și porunca o ascultă toate stihilele.

Omul prin credință și prin umilință păstrează echilibrul celor două lumi din sine: a sufletului și a trupului. Pierde echilibrul prin îngrijirea materiei în paguba sufletului. Au fost popoare și singuratici, cari prin hărnicie și cumpătate au ajuns la stare bună. Urmașii au fost amejiți de belșug și și-au pierdut cumpătul. În ei au intrat lenea, păcatul, destrăul, bolile. Ei s'au nărui, pentru că au pierdut armonia dintre suflet și trup. În bogăție au intrat alții mai tari, mai echilibrați. Dacă cele pământești se pierd cu atât mai vartos cele cerești. „Mulți dela răsărit și deia apus vor veni... întru împărăția cerurilor, iar fiii împărăției vor fi goniji“.

La noi prea mulți ar vrea, ca averea ce n'o pot câștiga din lene, s'o cruțe prin lipsa de copii. Bles-temul îi urmărește. Pierd și pe singurul copil și averea lor ajunge pe mâni străine. Tot străinii vor moșteni și partea lor din împărăția lui Dumnezeu, iar ei vor fi goniji.

Averea pământească este statornică dacă o folosim pentru dobândirea împărăției cerești. Cheia folosinței este credința în Hristos Domnul și împlinirea voiei Lui cu umilință.

Cronică

Academia teologică din Arad își înșiră, în lungul lanț al anilor ei de activitate școlară, încă unul, pe care și l-a încheiat Sâmbătă 19 Iunie a. c., printr'un Te-Deum în biserica Catedrală și printr'un mic festival în sala festivă a Academiei teologice. Pe lângă corpul profesoral și studenții teologi, a participat la festival, ca reprezentant al P. S. Sale Părintelui Episcop Andrei și al Ven. Cons. Ep. I. P. C. Sa Păr. iconom-stavrofor M. Păcășian, consilier referent eparhial. În sala festivă a Academiei teologice a luat cuvântul I. P. C. Sa Părintele Dr. Teodor Botiș, Rectorul Academiei, care în cuvinte bine simțite, a arătat rostul adevărat al fineretului de azi și necesitatea de a-și căuta acesta o orientare mai chibzuită în viață. A urmat apoi distribuția de premii studenților, cari în decursul anului școlar curent au avut o conduită ireproșabilă. A luat apoi cuvântul I. P. C. Sa Păr. M. Păcășian, care îndeamnă pe cei premiați a nu deveni încrezuți, fiindcă îi așteaptă încă mult mai grele îndatoriri, cari trebuiesc îndeplinite — iar pe cei nepremiași, la mai multă sârguință. Peste tot arată necesitatea de a se activa cu metod, fiindcă prin metod bun se ajunge cu mult mai puțină osteneală și cu mai multă siguranță la scopul urmărit. — Corul studenților teologi cântat apoi „Pre Tine Te laudăm“... și „Cerurile spun“... cu cari serbarea a luat sfârșit. (p)

Convenirea colegială. În 17 Iunie a. c. și-au serbat convenirea lor colegială de 40 ani absolvenții din anul 1897 ai vechiului nostru Institut teologic. Dintre 25 absolvenți ai anului școlar 1896/97 au mai răspuns la apelul nominal, participând la jubileu, 9

inși: Procopie Givulescu, protopop în Radna, Ioan Căpitan, paroh în Marțihaz-Bihor, Gheorghe Dogariu, pensionar în Timișoara, Trifon Lugojan, profesor pens. în Arad, Maximilian Miclean, preot în Secaș-Arad, Liviu Raț, paroh în Secusigiu Timiș, Ioan Tirla, paroh în Slatina-Arad, Nicolae Vulpe, paroh în Iadani-Timiș și profesorul Dr. Teodor Botiș. Și-au motivat absența părinții: Cornel Gherga, paroh în Ianova-Timiș, Nicolae Halbac, paroh în Curățele-Bihor, și Gheorghe Popovici, paroh în Saca-Bihor.

Intrându se jubilanții, la ora 10, în localul Academiei, au piecat în corpore la biserica catedrală, unde au oficiat în sobor un paraslas pentru profesorii și colegii decedați. Răspunsurile funerale le-a executat corul studenților dela Academie. După oficierea parastasului a avut loc în Aula Academiei Teologice convenirea colegială, la care au luat cuvântul pâr. Dr. Teodor Botiș și Procopie Givulescu. S'a trimis o adresă omagială P. Sf. Sale părintelui nostru Episcop Andrei și urări de sănătate P. C. Sale, fostului lor profesor Dr. Gherghe Proca, consilier la Consiliu arhidiecezan din Sibiu, și colegilor, cari din motive binecuvântate n'au putut lua parte. A urmat vizitarea Institutului și fotografierea în corpore în parcul Academiei. Frumoasa convenire colegială s'a încheiat cu o agapă în restaurantul „Dacia“, care a decurs într'o atmosferă de caldă pretenie și dulci amintiri din trecutul îndepărtat. (t)

Nunțul papal dela București, Exc. Sa Andrea Cassulo, în turneul său prin Ardeal, venind acum din Bihor, a intrat în 21 Iunie pe teritoriul eparhiei Aradului, făcându-i-se primire, din partea autorităților românești ca și din a coreligionarilor săi catolici, în mai multe locuri.

Pe noi, însă, ne privesc mai deaproape numai primiriile dela Chișineu-Criș, Șimand și din Arad. Turneul acesta, făcut în condiții nemai pomenite sub regimul catolic unguresc și sprijinit de oficialitatea bisericii unite, care suflă cu zor în spuză acestei mobilizări a Catholicismului, ne dădea de gândit, încă de mai înainte. Dar ni-am impus toate rezervele, pentru a nu putea fi apostrofați cu lipsă de urbanitate sau ca provocători. Acum însă, că Exc. Sa a ajuns și în eparhia Aradului în condițiile în cari i s'a făcut primirea la Chișineu-Criș apoi la Șimand și după aceea la Arad, ne simțim în drept și datori de a acționa.

Dacă nunțul papal, ca reprezentant diplomatic și politic al Vaticanului a fost primit cu datorită atenție din partea autorităților românești, bine s'a făcut. Dar, deoarece Exc. Sa este, în aceeași vreme, și reprezentant al Romei papale, cu care nu avem nici o legătură de credință, întimpinarea nunțului trebuia să se fi restrâns numai la caracter politic. În realitate însă, s'a făcut — și nu știm: pe ce temeuri? și din a cui autorizare? — și aceea, că creștinii noștri din Chișineu-Criș au fost

zoriți să isprăvească des de dimineață cu slujba din ziua a doua a Rosaliilor, spre a putea ieși cu preoți cu tot, întru întâmpinarea nunțiuului papal. La fel și la Șimand, unde preotul locului l-a făcut onorurile. Cel puțin așa scriu și foile minoritare locale. La Arad — unde, la episcopia noastră nu venise nici o înștiințare sau pofire dela vr'un factor de acelaș rang — s'au făcut alte greșeli. „Oficiul parohial român unit”, dăbia el numai, a făcut ceva invitări pentru participare la slujba din biserica parohială unietă. Două fețe bisericesti, invitate personal, au cedat invitării, cu persoanele lor și fără vr'o autorizare oficială, mai ales că P. Sf. Sa Părintele Episcop absentă și absentează încă. Doar nici oficiul parohial respectiv nu putea avea pretenția ca la asemenea invitare a sa, să i-se răspundă cu delegați ai — episcopiei! Căci dacă erau doriți, trebuiau ceruți de cine se cuvenea. Și dacă ceice au cedat invitației de din jos erau apreciați și în cercul superior al prăznuitorilor, li s'ar fi putut acorda, cel puțin unuia din cei doi, un loc și la masa oficială, unde Primăria municipiului Arad era reprezentată prin trei persoane.

Trebue să mai facem un corectiv. D-l primar, salutându-l pe nunțiu, trebuia să grăiască numai în numele *cetățenilor*, abandonând orice aluzie la raporturile *confesionale* privind pe necatolici, între cari, noi ortodocșii nu aveam în aceasta calitate nimic de căutat la praznicul unei reprezentant ecleslastic, cu care n'avem contact de credință și nici nu eram poțiti oficial să-l asistăm.

La orice caz praznicul „catolic” dela Arad, — care egalează cu o provocație — a trebuit și trebue să deschidă mulți ochi. De aceea ne tragem consecințele, începând cu aceasta cronică și cu ce scrie și la alt loc.

Praznicul Rosaliilor în Sibiu, de astădată a avut și două semnificații speciale. Cea dintâi dintre aceste a fost întrunirea obișnuită a congresului „Oastea Domnului”; iar cealaltă este legată de întrunirea, tot la Sibiu, a marelui congres anual, pe Tară, al Societății Ortodoxe naționale a femeilor române din România.

Remarcăm, bucuroși, aceste două congrese: unul slujind evlaviei și cultivării faptelor de viață creștinească individuală, iar celalalt semnificând dinamismul, exprimat în formă socială, al sufletului femeii ortodoxe române, pus în slujba lucrării de apărarea Bisericii noastre și a patrimoniului nostru duhovnicesc...

Dacă lucrările congresului „Oastei” ne este mult — puțin cunoscut din trecut, însemnând el acum și o strângere și mai deaproape a legăturilor „ostașilor” cu sf. Biserica, — în schimb, cel de al doilea congres, al femeilor ortodoxe, a fost un prilej pe mărturisiri sufletești, ca și de a se face darea de seamă despre bogata activitate a Societății ortodoxe de sub conducere

rea înțeleaptă și împodobită cu alese realizări, a Doamnei presidente, principesa Alexandrina Cantacuzino.

Noi nu putem, decât în acești termini generali să ne referim, aci, la bogata activitate a Societății ortodoxe a femeilor române, care susține mai multe școli de educație ortodoxă și românească și cultivă deosebit și grija Bisericii noastre.

Din prilejul a acestor congrese, cari au fost domnate de puternicile personalități așa de expresive, a l. Psf. mitropolit Nicolae și a presidentei principesa Cantacuzino, duhul lui Șaguna, — acolo în lăcașurile dreptilor, de unde privește spre Biserica sa — desigur, a fost satisfăcut, văzând realizându-se, prin cele două congrese sibiene, două lucruri mari și prea necesare: adâncirea evlaviei sufletului românesc și trezirea și punerea în acțiune, în cercul tot mai larg, a sufletului femeii române, în slujba apostolatalui religios-ortodox și național.

Informațiuni

P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei, După cum aflăm pe cale particulară când scriem aceste șire, a plecat deja dela bălile Karlovy-vary, spre casă. Să ne vină sănătoși!

Rectificare: În Nr. 24 al foaiei, la articolul: „Un argument favorabil limbii biblice”, s'a omis numărul din nota subliniară, care e: 8-9 și s'a omis numele autorului care e: pr. Nicolae Crișmariu; ceace prin aceasta se rectifică.

† **Preotul Vasile Terebențiu**, cunoscut și în eparhia Aradului din vremea când era paroh la Izvin, și-a încheiat călătoria vieții pământești, la sfârșitul lunii trecute. A fost preot cu frumoase studii, cu vază și apreciat nu numai ca slugitor de altar, ci și în viața socială și culturală. Trecut din eparhia noastră ca paroh la Petroman (eparhia Caransebeșului), a urmat aceeași linie de conduită și de afirmare, din care pricină a și fost distins cu dreptul de a purta brâu roșu. În anii din urmă bolnăvicios, și-a cercat acum în primăvară înțămărea în satul natal, Cociuba din protopopiatul Vașcoului (Bihor), unde a stat câteva săptămâni de concediu, în rugăciuni și slujbe pentru părinții săi răposați — tatăl său era cântăreț bisericesc, care lăsase și fiulul său un ales dar de plăcută cântare bisericască — și îngrijindu-le morminții. Dar, în cele din urmă, după o trecătoare îmbunătățire sanitară, și-a dat sufletul, în spitalul din Beiuș, de unde a fost dus și astrucat lângă părinții săi iubiți. Așa se vede, ca printr'o tainică chemare a satului natal și a cenușei părinților săi, s'a tras spre casa de veci, alături de părinții săi, lăsând la Petroman, în mare durere, pe fiul său, preotul Gheorghe, capelan până acum, cu două nepoțele ale celui răposat la vârsta de 63 ani numai.

Odihnească în pace!

Extras

din Noul Cod Penal „Reg. Carol II”

privitor la delictele, cari interesează pe orice Ministru al unui Cult.

(Continuare)

Art. 485. — În cazurile delictelor prevăzute în aceeași secțiune, medicilor, agenților sanitari, farmaciștilor, droghiștilor sau moașelor li se aplică și interdicția corecțională dela 1 la 3 ani.

Calomnie în contra vieții publice.

Art. 507. — Acela care în public prin orice mijloc afirmă cu privire la o persoană sau impută acesteia fapte determinate privitoare la viața sau activitatea ei publică, care, dacă ar fi adevărate, ar expune acea persoană la urmărirea penală sau disciplinară, ori disprețul public, comite delictul de calomnie în contra vieții publice și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 3 luni la 1 an și amendă dela 2000 la 5000 lei.

Calomnie contra vieții private.

Art. 508. — Acela care în public prin orice mijloc afirmă cu privire la o persoană sau impută acesteia fapte determinate privitoare la viața sa particulară, activitatea sa profesională, sau cinstea ei personală, care, dacă ar fi adevărate, ar expune acea persoană la urmărirea penală sau disciplinară, ori disprețul public, comite delictul de calomnie în contra vieții private și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 6 luni la 2 ani și amendă dela 2000 la 8000 Lei.

Coalițiune a funcționarilor contra siguranței Statului.

Art. 217. — Funcționarii publici cari, prin înțelegere prealabilă, în mod colectiv, refuză a îndeplini serviciul public sau suspendă funcționarea acestuia, periclitând interesele generale publice, comit delictul de coalițiune a funcționarilor contra siguranței statului și se pedepesc cu închisoare corecțională dela 6 luni la 2 ani și interdicție corecțională dela 1 la 2 ani.

Dacă faptul de mai sus se comite în urma înțelegerii între autoritățile civile și militare, pedeapsa este închisoarea corecțională dela 2 la 5 ani și interdicția corecțională dela 1 la 5 ani.

Instigatorii se pedepesc, în cazul primului alineat, cu închisoare corecțională dela 1 la 3 ani, iar în cazul alin. 2 cu închisoare corecțională dela 3 la 6 ani.

Complot.

Art. 227. — Când două sau mai multe persoane, de comun acord, au luat hotărâre de a săvârși vre-una din crimele prevăzute de art. 184, 185, 186, 188, 204, 207, 210 și 211, comite complot.

Complotul, ce are de scop săvârșirea vre-uneia din infracțiunile prevăzute în art. 184, 185, 186, 188, 204, și 211, se pedepsește cu temniță grea dela 3 la 5 ani, și degradarea civică dela 2 la 3 ani, dacă nu a fost urmat de un act preparator, iar în caz contrar cu temniță grea dela 5 la 10 ani și degradare civică dela 3 la 5 ani.

Convertire ilegală la un cult.

Art. 309. — Acela care primește și înscrie între credincioșii săi vre-o persoană aparținând altui cult, fără a se fi asigurat mai înainte că a îndeplinit formalitățile necesare de trecere dela cultul căruia a aparținut, comite delictul de convertire ilegală și se pedepsește cu închisoarea corecțională dela 1 la 3 luni.

În caz că infractorii ar fi chiar conducătorii unui cult sau a unei asociațiuni religioase, instanța poate aplica măsura de siguranță a dizolvării cultului sau asociațiunii religioase.

Defaimare.

Art. 510. — În cazul când se afirmă sau se răspândesc fapte, ori se fac imputări sau afirmațiuni pentru care legea nu admite proba verității, faptul con-

stitue delictul de defăimare și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 2 la 6 luni și amendă dela 2000 la 3000 lei.

Deciziunea Ministerului Cultelor și Artelor în chestia sectelor

(Continuare)

Art. XIX. Pe lângă casele de rugăciuni, se pot ține de predicatori cursuri, lecții, pentru educația morală și religioasă a copiilor credincioșilor acelor case de rugăciuni.

Elevii de școală, ai căror părinți sunt aderenții unei asociații religioase autorizate, vor putea fi instruiți particular de predicatorii comunităților cari au calitatea de cateheți și cari sunt autorizați ca atare de Ministerul Educațiunii Naționale, în condițiile pe care le va stabili acel minister, conform legilor școlare, cât și cu privire la programa și predarea învățământului religios.

Art. XX. Când numărul membrilor unei asociații religioase va scădea sub o sută, această asociație se poate alătura, ca filială, la o asociațiune din apropiere. Când numărul membrilor scade sub 50, aceștia se pot înscrie ca membri ai altei asociații autorizate de Ministerul Cultelor și Artelor.

Art. XXI. Asociațiile religioase recunoscute, pot să întemeieze școli pentru pregătirea profesională a personalului lor religios.

Organizația acestor școli, programa de studii și angajarea de profesori, vor fi aprobate în prealabil de Ministerul Cultelor, după normele legilor în vigoare. Școlile vor urma situația juridică a patrimoniului asociațiilor religioase.

Art. XXII. Asociațiile religioase autorizate vor ține registre în regulă de evidența stării lor materiale. Ele vor încheia situații anuale de venituri și cheltuieli.

Ajutoarele primite de asociații, direct sau indirect, din străinătate, vor fi comunicate Ministerului Cultelor și Artelor, care va decide asupra primirii lor, în conformitate cu art. 9 din legea pentru regimul general al cultelor.

Ajutoarele de această natură se vor înscrie ca venituri anuale ale asociației respective și nu pot să aibă alt scop, decât susținerea instituțiilor strict religioase ale asociației.

Când se va constata că o asociațiune a primit astfel de ajutoare, fără ca ele să fi fost aduse la cunoștința ministerului, acesta poate retrage acelei asociații autorizația de funcționare.

Când ajutoarele din străinătate se primesc de conduce rea asociației religioase, fără ca să fi fost comunicate ministerului, acesta este în drept să disolve organele conducerii.

Când se va constata că scopul pentru care se dau sau se întrebuințează aceste ajutoare, este potrivit intereselor Statului, sau armoniei interconfesionale a țării, Ministerul Cultelor va putea interzice primirea lor, sub sancțiunea anulării de funcționare pentru asociația religioasă respectivă.

Art. XXIII. Modificarea expunerii de credință și de organizare a unei asociații religioase recunoscute, se poate face numai cu aprobarea ministerului.

Orice modificări de această natură, vor fi aduse la cunoștința ministerului, spre a decide din nou asupra recunoașterii asociației.

Art. XXIV. Orice alte dispoziții anterioare deciziei de față, rămân desființate.

Art. XXV. D-1 director general al cultelor va aduce la îndeplinire această decizie.

Dată la 17 Aprilie 1937.

Ministru, Victor Iamandi.

Nr. 4781.